

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendkívüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:
Városi közlévtár (városi ház),
földszint 7. sz. ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:
Városi könyvnyomda-vállalat
irendája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirdetések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: VECSEY IMRE. ♦♦ Felelős szerkesztő: KONCZ ÁKOS.

Kiadóulajdonos: A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.

A fizetésrendezés.

— Márton Imre et Co. fellebbezése. —

Amit előre tudtunk, mert hisz harsonákkal hirdette Márton Imre — az augusztus 24. és 25-ikén tartott közgyűlés ama határozatát, melyvel a szervezeti szabályzat módosítását és a fizetésrendezést megszavazta — a Márton Imre házalása folytatn rábeszélte bizottsági tagok egy töredéke megfellebbezte.

Jóllehet Márton Imre és Juhász Ignác biz. tagok vezették az aláíratási körforgást, nevök az aláírók között nem elől szerepel, hanem mindketten szerényen meghúzódnak völgyi ibolyák gyanánt Kulcsár Gábor és beregi Nagy Sándor biz. tagok között.

Hosszas vajudás után tehát megszületett a fellebbezés, mely veleszületett gyöngösgében szenved és hihető, hogy mikorára Budapestre ér, a vonatkozás következtében végleg meghal. Kénytelenek vagyunk ezt remélni, mert stílus tekintetében gyarlóbb, okoskodásában seletesebb, szerkesztésében tökéletlenebb és az igazságot jobban elnyomni akaró munkát mostanában nem olvastunk.

Álmosított olvasmányul leközlöjünk ezt a fellebbezést, mely szórul-szóra így hangzik:

Tekintetes Polgármester Ur!

Debreczen szab. kir. város törvényhatósági bizottsága folyó 1908. évi augusztus hó 24 és 25. napjain rendkívüli közgyűlést tartott s — azt mondják — 187. és 190—11,595. bkgysz. a. megalkotta a törvényhatóság részére módosított szervezeti szabályzatot, mely egyuttal a városi tisztviselők, segéd- és kezelő személyzet s egyéb alkalmazottak, rendőrlégénység és szolgaszemélyzet fizetésének rendezését is magában foglalja. — Minthogy pedig a bizottsági közgyűlésnek éppen idézett 187. és 190—11,595—1908. bkgy. számu határozatát sem törvényes, sem helyes alkotásnak el nem ismerhetjük, ellene nyílt határidőn belül tisztelettel fellebbezünk alábbi okokból.

I. Az idézett két határozat érvénytelen.

1. A 187. és 190—11,595—1908. bkgy. szám alatt elfogadott szervezeti szabályzatnak egyebek közt 52. s következő szakaszai „a városi vagyon kezelésének módját” állapítják meg. Még pedig „a fennálló gyakorlat megváltoztatása” mellett. Mert a most érvényben levő szabályzatnak 52. §-a a városi tanácsot csak az esetben jogosítja föl az árverés eredményének jóváhagyására „ha a kiküldött ár az árverés által elértékt”; az új szabályzatnak 52. §-a ellenben ezt a feltételt mellőzi s ez által a tanács helybenhagyási jogát feltétlenül változtatja. Mert továbbá az 53. §. is az eddig fennálló gyakorlatot megváltoztatni célozza, amennyiben 1000 holdat haladó haszonbérletnekél a lejárát bejelentésnek idejét 1 évről 2 évre emeli s az árverés idejét is félévvel előbbre rendeli.

Eszerint az éppen jelzett intézkedés, valamint a szervezeti szabályzatnak igen sok többi szakasza (pl. a 20—25. §. s ezekre vonatkozó valamennyi szakasz) az 1886. XXII. t.-c. 112. §-a alá esik s ennél fogva ugyane törvény 164. §-a szerint az a határidő, melynek ily esetben a közgyűlés összehívása és megtartása között lenni kell, „8 napnál rövidebb nem lehet.”

Minthogy pedig az augusztus 24-iki rendkívüli közgyűlésnek összehívása és megtartása között 48 óra sem volt, sem hogy a 8 nap meg lett volna: a törvény megkerülésével összehívott közgyűlés érvényesen nem határozhatott.

Tudatában is volt ennek a városi tanács. S midőn a bizottsági tagok által aug. 22-én tartott előterjesztelen több oldalról fölhangzott a panasz, hogy a közgyűlést meghívót s vele a tárgyalás alá kerülő szabályzati tervet még meg sem kapták, el sem olvashatták, ezért a napirendről való levételt emlegettek: az értekezleten megjelent polgármester és tanács-tagok mintegy az elmulasztott kötelesség helyrehozásával megígérték tőlük telhető közreműködésüket, hogy ha a tárgynak ösmertebb részével, a szervezeti szabályzatnak 1—216. §-aival a közgyűlés egy-két délután végez, a fizetésrendezést képező további szakaszok tárgyalása egy héttel elhalasztassék és az által az az idő, ami a bizottsági tagoktól a törvénytelen összehívással elvonatott, nekik a tanulmányra mégis megadassék.

Mindjárt meglátjuk, hogy tartották meg ígértüket!

2. Debreczenben a bizottsági tagoknak jelentős része gazdálkodókból áll, kik a tanyán augusztus hóban még jó részt el vannak foglalva s heneként csak egyszer jönnek haza. Az ilyen bizottsági tagok a hirtelen meghívott és szabályzatot vagy egyáltalában meg sem kaphatták vagy ha értesültek is róla, a tanács idegében bízva, nyugodtan elutaztak újra abban a tudatban, hogy a javaslatnak zsobbe vagy, fájóbb része csak egy hét múlva fog tárgyalatni.

A tanács tagok s velök az összes tisztviselők azonban, jóllehet még a tárgyalás napján délelőtt is törvénytelennek jelentették ki, a Komlóssy Arthur abbeli szándékát, hogy a tárgyalás a szabályrendeletnek 217. §-ával vegye kezdetét: a jegyzőkönyv tanúsága szerint jónak látták ezt ígértükkel ellenkezően a Komlóssy Arthur indítványát mellett szavazni s ez által ennek a jkv. szerinti 79—39, azaz 40 szótöbbséget megadni; holott ha megállapodás szerint járnak el és 24 szavazatuk a miénkkel csatlakozik, ezáltal a helyes tárgyalás 39+24—63 szóval 79—24—55 szók ellen biztosított volna.

Ekként azok szempontjából, kik vagy nem kaptuk meg a megkívánt vagy a tanács ígértében bízza újra elutaztak, a szavazást már azért sem tarthatjuk érvényesnek, mert belőle vagy a törvényes határidejű meghívás mellőzése vagy a jelzett tévedésbe ejtésével jogellenesen kirekesztődünk.

3. Résztint a lapokban, részint másnéknt valóságos korthadjárát folyt a tisztviselők érdekében s azok ellen, kik a fizetés emelésében a helyes középutat kívántuk volna követni.

A szerényed, felkorbácsolatot s behatolt még a közgyűlés ternedébe és erőt vet a tanácskozásban. A higgadt föl-szóalás hangját elnyomta a kortések közbeszóalása föl-süketitő kiabálása. Hiába kérte egykönk az előnlők föl-sópán urat leg-alább annyi csendesség fenntartására, hogy az előnlők enuntatiók megérthetők legyenek. Ugy az indítványoknak, mint az előnlők kijelentéseknek értelme elveszett az óriási zajban. Hogy ez így történt, bizonyosságunk a közgyűlés jegyzőkönyve.

E helyütt csak egy példát idézünk.

Márton Imre indítványát a közgyűlés jegyzőkönyve akként adja elő, hogy „a javaslat szövege általánosságban fogadassék el ugyan, de... a szöveg átnevezése és kijavítása... szöveg-helyesbítő bizottság küldésék ki azon meghagyással, hogy munkálatát pár nap alatt terjessze be; a részletes tárgyalásra nézve pedig ezen szöveg helyesbítő bizottság munkálatának beérkezé utána talán 8 napra egy újabb rendkívüli közgyűlés hívassék fel. A fizetések rendezésére vonatkozó javaslatnak egy általánosságban, mint részleteiben tárgyalásra pedig ugyancsak ezen 8 nap múlva egybehívandó rendkívüli közgyűlés napirendjére tüzessék ki.”

Azon alólítottak azonban, kik a közgyűlésen jelen voltak s kik a közléseknél fogva a Márton Imre bizottsági tag indítványát megérthették arról, hogy Márton Imre a közgyűlés jkvbem neki tulajdonított indítványt nem tette. Hanem, miután felszólalt amiatt, hogy a közgyűlés tagok, köztük ő is, a tárgyalás alatti szabályzatot teljesen át sem olvashatták, időnyelés végett indítványozta a sebtében készült nyomtatványba (szóztó sajtóhibaszerű fogatkozások kijavítása végett küldöttség alakítását; egyébként indítványozta a szervezeti szabályzatnak azonnali részletes tárgyalás alá vételét egész a 216. §-ig; ennek legfeljebb-2 délután leendő elvégzés után azonban a fizetés-rendezésre vonatkozó további szakaszok tárgyalásának nyolcad napra halasztását.

Látni való ezekből, hogy a Márton Imre igazi indítványa s ennek jkvi előadás között a részletes tárgyalásra vonatkozólag kiengyelhetetlen ellentét van, ami csupán a nagy zajnak tulajdonítható, amely miatt az indítványt még a jegyzők sem érthették jól meg.

Igy magyarázható meg a lapok téves közlése s az a sajnos körülmény, hogy az értekezleten megjelent tanácsbéli urak 2/3 alatti nyilatkozatukban még Márton Imrét védojálják szószegéssel.

Igy magyarázható meg továbbá az is, hogy a Márton Imre hármas indítványból kettőnek elhallgatásával csupán egy rész tétetett föl szavazásra a közgyűlés jkvi. szerint ekként: „elfogadják-e a közgyűlés a Márton Imre halasztási indítványát, igen-e, vagy nem?”

És konstatalható a fentebbiekből először az, hogy egyes indítványokból jelentős részek a zaj miatt egészen veszendőbe mentek, mert szavazás alá vagy éppen nem, vagy félreérthető módon bocsájtattak. Konstatalható másodsor az, hogy ugyane zaj miatt a közgyűlés tagjai azt sem érthették meg, hogy mire kell szavazniok s így a meg nem értett indítványok fölötti szavazások már csupán ezen egyetlen okból sem lehetnek érvényesek. És konstatalható harmadszor, hogy egyes m. g. bizható jkvi., melynek alapján a szavazással eldöntött egyes indítványok valódi tartalmát és jelentőségét, vagy ami mindegy, az illető határozatok lényegét megállapítani lehetne.

4. Minden bizottsági tagnak joga van magáról a felelősséget elhárítani azzal, hogy a fölített kérdésre adott „igen” vagy „nem” szavazata a jkvbem névszerint örökíttessék meg. S mivel mi a tisztviselői fizetéseknek kontempált szerföltötti emeléséért a felelősségben osztozni nem kívántunk: több mint husz aláírásal, nem csupán a polgármester, hanem világosan valamennyi hivatali állás fizetésére nézve névszerint szavazást kértünk.

Az 1886: XXI. t.-c. 49 §-nak 4-ik bekezdése szerint „20 tag írásban beadott kívánatára az elnök a névszerinti szavazást elrendelheti tartozik.”

De bár tuntuokkal nincs semmi törvény vagy jogszabály, mely megtiltana, hogy pláne egyenmű több kérdésnek névszerinti szavazással leendő eldöntése egy íven kéressék vagy kimondaná, hogy ez a kérelem csak akkor érvényes, ha néhány száz állásra vonatkozólag megannyi külön íven terjesztették elő: mégis az elnököl főispán ur a névszerinti szavazást csupán a polgármesteri fizetésre rendelte el, a többire nézve ellenben megtagadta, még pedig a jkvi. szerint azon az alapon, hogy a „névszerinti szavazást egy előbbi kérdés (?) elnökségéhez be adott kérő ív alapján el nem rendeli.”

Bátrak vagyunk e téves állítás cáfolatúl hivatkozni az ide vonatkozó kérő ívre s ennek szövegére, melynek a jkvi. mel-

letti megörzészét már a közgyűlésen is kifejezetni kívántuk s fölterjesztését most egész hátrózzottan kívánjuk.

A névszerinti szavazást az elnök ur tartozott volna elrendelni. Az elrendelés megtagadása szerintünk törvénybe ütökzi. S miután névszerinti szavazás volt kérve: mindazon hivatali fizetésekre vonatkozó határozat, mely nem névszerinti, hanem csak felállással történt szavazáson alapul, annál inkább semmis és érvénytelen, mert e nélkül szabatosan az sem állapítható meg, hogy a tisztviselő fizetés kérdésében közvetlenül érdekelte tisztviselők közül az 1886: XXI. t.-c. 50. §-a ellenére hányan és kik vesznek részt a tárgyalásban s szavazásban?

Pedig, hogy valahányuknak részt kellett venniök: mutatja a közgyűlési jkvi., mely szerint a tanácsi javaslásra szavazna a polgármesteri fizetésnél 88-an s a tanácsnoki fizetésnél 86-an, Holott a polgármesteri fizetésnél a 88 közt névszerint lezavazott 24 tisztviselő, köztük 5 tanácsnok is. Ha tehát az 5 tanácsnokot a 88-ból levonjuk: a tanácsnoki fizetésre már legfeljebb 83 szavazat eshetett volna, nem pedig 86.

Sőt a magunk részéről közvetlen érdekeltségénél egyéneknem tekinthetjük azt sem, midőn a tisztviselők a saját egyéni előnyök kedvéért következzek, viszontszólaltat fejben egymás fizetésének emelésére vagy állások szaporítására, teendőik s munkaidejük kevesbitésére, hatáskörük növelésére, szavazati joguk biztosítására stb. stb. szavazatnak. Éppen ezért törvénytelennek tartjuk, hogy mind e kérdésekben a tisztviselőknak a szavazás megengedtetett.

A fentebb felsorolt s alább a maga helyén fölisorolandó többi törvényesség megelőzésére a közgyűlésen nem lévén kildátunk: kivonulunk onnan, átengedve a teret annak a romboló munkának, melyet szemben kötelességünkhez képest és a sikerbe vetett reményvel itt vesszük fel újra a küzdelmet s melynek érdemi méltatására ezennel áttérünk. Nevezetesen

II. A szervezeti szabályzat 1—216. §-ai.

1. Midőn a szervező bizottság befejezte folyó évi augusztus hóban munkálatát: a jog- és pénzügyi bizottság tárgyalása előtt a városi tanács az eddig eszközölt módosításokat a szervezeti szabályzat tervezetbe bevezette s a jog- és pénzügyi bizottság tagjainak a törlésekkel, szövegpótlással, beragasztásokkal s betétell saturált toldott-foldott 2. jgyü példányt küldte meg.

A jog- és pénzügyi bizottság 1908 augusztus 19-én s 21-én tárgyalván e dolgot, az iratok közt lenni kellő jog szerint azt mondta ki, hogy „a szervező bizottság által is átdolgozott szervezeti szabályzatot — az állások és fizetésekre vonatkozó rész kivételével — egész terjedelmében elfogadják és egyhangulag elfogadásra ajánlják; annak világos kijelentése mellett, hogy az abban foglaltakat újabb tárgyalás és esetleges módosítás alá csak annyiban veszi, amennyiben az egyes állások elnevezése, száma vagy javadalma érintse a már elfogadásra ajánlott szöveget.”

E szerint a 2/3 alatti dolgozatot a jog- és pénzügyi bizottság is 1908 augusztus 21-én „egész terjedelmében” elfogadta; ami annyit jelent, hogy a 3/4 alatti legujabb kiadvány (mely augusztus 21—22. közi éjjel készült el) az 1—216. §§ ban szórul-szóra egyezni köteles a 2/3 alatti kifolyozott példánnyal.

Csakhogy nem egyezik ám, mert a 3/4 jgyü legujabb kiadványban sok a tévedés, hiány, ellentmondás, mint ezt a közgyűlésen már kifejtettük. S bár ha az ottani igazott hangu. lat mellett siket fölreke találunk: szájjelilölül itt rmutatunk néhány hibára, elérésre. Például

14. §. téves szövege: Vagy husz bizottsági tag...

14. §. téves szövege: Vagy ha a husz bizottsági tag...

21., 22. §§. téves szövege: 3 ffordész.

21., 22. §§. téves szövege: §. 3 ordész.

96. §. téves szövege: 3. figyelembe véve... (Kimaradt.)

96. §. téves szövege: Figyelembe veendő §. minden teendő, melyet egyes törvény vagy szabályrendelet a számvetés kötelességévé tesz.

105. §. téves szövege: Megnevezett...

105. §. téves szövege: Megnevezett fél.

150 §. téves szövege: Közlevéltárnok.

150. §. téves szövege: Főlevéltárnok. — stb. stb.

Senki sem állhat jót érte, vajjon nincs-e a ./- alattiban még 5-ször vagy 10-ször ennyi hiba s talán sokkal fontosabbak. Mi most is lelkiismereti kötelességünknek tartjuk a szervezeti szabályzatban, ebben az évtizedekre szánt komoly alkotásban felhalmozott hibákra rámutatni, kijavításuk elrendelését sürgetni.

2. A szervezeti szabályzat 1—216. §§ ainak tárgyalásán már nem voltunk jelen s kénytelenek vagyunk a közgyűlési jegyzőkönyv megbízhatósága ellen emelt kifogásunkat nemcsak fenntartani, hanem hatványozni. Mert mind a szervező-bizottság, mind a jog- és pénzügyi bizottság a szabályzatnak 6., 18., 20., 21., 23., 65., 92., 203., 208., 215., 217. s 218. §§ ait a 2. ./- alatti szövegben fogadta el. — Képtelenségnek tűnik föl tehát, hogy a tanács egyszerű indítványára a maguk meggyőződését megváltoztatták s helyette cserébe a tanácsét felszólalás, vita és szavazás nélkül egyhanglag magukévá tették volna. Pedig a közgyűlést jkv mind e felfogatott szakaszokat egyhanglag elfogadták gyánadt tünteti föl.

3. Debreczen város törvényhatóságánál a tanács által önkényűleg meghonosított az a divat áll fenn, hogy délután a hivatalnok urak nem járnak fel. E helyett délelőtt 8 órától 1 óráig volna hivatalos óra. A fáma azonban elnevezte a hivatalnokokat „még nincs itt”, „már nincs itt” uraknak, mert őket hivatalukban reggeli 9 óra előtt s 12 óra után ritkaság megtalálni.

Mi ebből azt következtetjük, hogy hivatalos teendőiket bőven s kényelmesen elvégezhetik. Pazarlásnak s meg nem engedhetőnek tartjuk tehát a fizetésesek mellett, az ugys kevés munkának az általi nagyobb mérvű apasztását, hogy fölösleges munkaerőket alkalmazunk, a tisztviselői számát szaporítjuk. Visszaállítandónak tartjuk tehát a 2. ./- alatti 6. §-ban tervezett 5 tanácsnokot, törendőnek valamennyi újonnan szervezett állást (rendőrségi felügyelő, katonai ügyosztályánál iktató, rendőrségnél kézbesítést vezető, állandó vámfelügyelő, büntetés-pénzbégnél, elnöki irodást, katonai nyilvántartó stb).

4. Nem tartjuk megengedhetőnek, hogy miután augusztus 24-én a közgyűlés megállapította a tanácsnokok, árvászeki elnök és tiszti főügyész fizetését, e határozatot másnap az ügyrend 10 § a csendre megváltoztathassa s a neveztek részére meg tiszti legényt is rendeljen. Valamint a tisztviselői fizetések netovábbjának augusztus 24-én történt megállapítása után nem tartjuk megengedhetőnek másnap a 208. §. törlesztést s ezzel a tisztviselői részére mellékjévedelmek nyitását. A tiszti legények létszáma tehát 3-nál többre törvénytelenül nem emelhető, a 208. §. helyreállításával pedig a Tanács javaslata, hogy t. i. némely tisztviselők előlegesen, mások pedig utólagosan kapják fizetésüket, törlendő.

5. Sehol a világon nem bízzák a munkaidő meghatározását és beosztását a munkás kenyére-kezdőre. Határoznak tartjuk tehát a vakmerőséggel, hogy a városi tanács a hivatalos órák számának s beosztásának megállapítását magának vindikálja. Lehetetlennek tartjuk még a fölvetését is annak, hogy a 209. §., mely ezt a jogot minden bizottság javaslata szerint a közgyűlésnek tartotta fenn, a jkvben foglalt szövegbe nyerhetne volna. Hiszen a bizottsági jvek szerint mindenki az eredeti szöveg mellett volt a tanácsagok pedig, mint közvetlenül érdekeltek, nem szavazhattak, még csak nem is tanácskozhattak a tárgyban. A 209. §. tehát eredeti szövegében helyreállítandó.

6. A rendőrség nehéz szolgálatot végez s ki van téve az idő előtti megrokkolásnak. Ezért, ha már egyáltalán a fokozatos rendszer alkalmazhatók rájuk, az átmeneti intézkedéseket tartalmazó 216. §-ban annak kimondását tartjuk helyesnek, hogy minden rendőr abba a fokozatba lépjen, mely őt szolgálati évei alapján megilleti. Máskép érzékenyen károsulnak.

7. Az 1905. és 1906. években elég szomorú tapasztalatot szerettünk arról, hogy alkotmányunkért inkább kellett agódnunk a közgyűlésnek tisztviselői tagjai miatt, kik a Naszádi Iván-féle alakoknak a törvénytelenül összehívott közgyűlésen segédtek. Ezért a szervező- s jog- és pénzügyi bizottságok hazafias kötelességüknek tartották a közgyűlésen szavazattal bíró tisztviselői számát mérsékelni. Így történt, hogy a szervezeti szabályzata

2 aljegyző	helyett 2 tanácsi fogalmazó
2 számvérvő	„ 2 I. o. számtiszt
adópénztárnok	„ adótárnok
levéltárnok	„ segéd levéltárnok

elnevezés véteket fel.

Es — csodálatos-e vagy nem, mindegy — 11,595—1908. számu határozatában épen a városi tanács proponálja ./- alatt a régi vezedelmes állapotnak fenntartását!

Nóhát ezt a darabont szellemi javaslatot a közgyűlés által elfogadott határozat gyánadt semmiképp nem ösmerhetjük el s ellene alkotmányunk érdekében egész erőlyel tiltakozunk.

III. A szervezeti szabályzatnak 217—224 §-ai, vagyis a fizetésrendezés.

Az augusztus 24-iki fizetésrendezésből hiányzik a rendszer, az okos ormszéklet és az adóalanyok kimélete. Telhetetlenségével országzerte kétségbejéctün rossz példaul szolgál, elébe vég az országos rendezésnek s a redzetet sem mutatja ki.

1. Miután az egyes fizetések emelésében mutatkozó indokolatlan s aránytalan hullámzást, tehát a rendszernek teljes hiányát a ./- alatti fizeteknek 112—121. oldalain százalékokban feltüntetük: ezuttal csupán arra a kiáltó ellentéte utalunk, hogy midőn a határozat oklevél nélküli alkalmazottainak 100 százalékos fizetésjavítást osztogat, addig az okleveles állatorvosoknak mindössze 12 és fél százalékkal szurja ki a szeméket.

Annak igazolása végett a fizetésrendezésben keresve sem találjuk, hivatkozunk azon hivatali állásokra, melyekben nem a fizetés, hanem a külön tarifális díjszabás, vagy a magánpraxis, vagy mind a kettő adja a főjvedelmet, illetve amelyekben a magánpraxis is meg van engedve (tiszti fő- és al-ügyész, építészmérnök, tiszti fő- és kerületi orvosok, erdőmester, erdészék) s eddigi fizetésük megis, a takarékoság teljes mellőzésével, szeretlenül (18, 30, 50 százalékkal, sőt a kerületi orvosoknál 100 százalékkal) emeltetett. Hivatkozunk továbbá a 4. ./- alatt becsatolt fizetésrendezési tervezetre, mely egyik főhivatalnok munkája s melyet a ráragasztva levő „meghívás” szerint 1907 október 19-én mint hivatalos tervezet már tárgyalás alá venni kívántak volna. Ez a tervezet igazolja, melyből a tisztviselők meg engedni is hajlandók voltak, önön a tisztviselők felfogása szerinti maximum mértékét. És igazolja, hogy a tisztviselők igényének mesterséges utal való még felebb csigázása kívülről jött s nagyon elhibázott lépés volt, melyet azóta indítványozója is megbánt.

Annak igazolása végett pedig, hogy az állítólag k zgyűlési határozattal szatult fizetések az adóalanyokat támadják meg, hivatkozunk a 5. ./- jegyű kimutatásnak 32. oldalán olvasható összesítésre, mely szerint a fizetésesek 192,000 korona körüli összegre rugna, mely azonban a rendőrségnél feltebróptett fokozatos emeléssel s a szervez. szabályzatnak 216. §-ánál fogva mindjárt kezdetben haladni fogja a 200,000 koronát s így mintegy 20 százalékkal községi pótdadó emelkedést von közvetlenül maga után.

Ha már most figyelembe vesszük a mostani községi pótdókat	265 %
s nagyon enyhén számítunk a csatornázásra	100 „
az egyetemre	200 „
vilamos berendezésre	100 „
a nyugdíjalapnak megfelelő évi emelésére	50 „
a fizetésrendezésre	200 „
de a drágasági pótlék 85 % levonásával	115 „
akkor már évi	83 0/0

községi pótdadó áll a küszöbön, mely a kultur-, a rendőrségi palota létesítése, a helyi vasut megváltása, vagy villamosítási tetele, a különböző vicinális vasutak javára már megszavazva levő több százezer koronás tőke stb. révén meg fogja haladni a 100%-ot, az állami adóknak alterum tantumát.

Honnan veszi ezt a debreczeni polgár, ki még ki sem heverte a sertésvész miatti órási károkat s legközelebb már két évre terjedő aszály és inség miatt volt kénytelen tuladni lábasjóságán, szükségleteire pedig kölcsönt fölvenni s most ujlólag takarmány hiánynak néz elébe?

Szerintünk ez egyet jelentene azgal, hogy a polgárokat juttatjuk koldusbokra s ezen az áron tegyük nagy urakká a

tisztviselőket. Pedig nagy urakká tenők, ahogy mások is megítélik tudják!

2. Ide csatoljuk mementoképen 6/. alá az Aradi Közlönynek folyó évi szeptember 2-án megjelent 200 ik számát, melyben a 3. Japán „Nyugtalanokódó városi tisztviselők” cím alatt meg van írva, hogy a fizetésrendezés az aradi városi tisztviselők is sűrűgetik, még pedig nem új állások szervezésével, hanem régi állások kevesbitésével kapcsolatban. Ez olaj a tűzökre, amit a városok hivatalos lapja adott tudtokra, hogy „Debrecen városa fényes egzisztenciát biztosított legutóbb tartott közgyűlésén tisztviselőinek s a lélszámot is megszorítja.”

Merné e még valaki kétségbe vonni a debreceni rossz példának országos jelentőségét? Hiszen ha az augusztus 24—25-iki közgyűlés határozatai quo fatio helyben hagyatnának: városaik országszerte ki volnának tve egysége „fényes existenciája” kedvéért a tömeges nyomornak s maga az a vagyon, az az alap is pusztulásnak indulna, mely a tisztviselők megélhetéséről gondoskodik s melynek romlásával megsemmisülne az ideigóráig élvezett fényes existencia is.

És ez idő szerint, midőn a tisztviselők fizetésének országos törvénnyel szándékoltt rendezése sokig már nem várható többé magára, kétszerez bűnnek tartjuk a tisztviselők igényeinek túlzott fokozására nyújtott példát, melynek vége vagy a városok segítségére siető állam terheinek is aránytalan fokozódása s e miatt a polgároknak újabb adokkal terheslete vagy a tisztviselőknek késői és keserves kijózanodása lenne.

A fentebb előterjesztettek alapján tiszteljük eszedőnk a Nagyméltóságú m. kir. Belügyminiszter Ur előtt,

hogy az elől idézett 187/190—11, 595. sz. a. 1908. augusztus 24. és 25. napjain kelt határozatokat, mint törvénytelen és szerencsétlen alkotást megsemmisíteni;

vagy legrosszabb esetben a szervezeti szabályzatnak 1—216. §-aira nézve a szervező s jog-és pénzügyi bizottságok álláspontját, vagyis a tanácsi javaslatok elvetésével a 3/. allati szöveget, mindazonáltal a hibák kijavításának elrendelésével s a felebbezésünk II. részében foglaltak érvényesítésével jóváhagyni: a 217—224. §-okra nézve pedig az országos csapásként tekinthető s fedezetkimutatás nélküli fizetésrendezést, a felebbezésünk III. részében foglaltak alapján mellőzni s helyette a tisztviselők tisztességes megélhetésére, az adófizetők teherviselési képességére s a szociális kívánalmakra egyaránt tekintettel levő 7/. allati javaslatot megerősíteni méltóztaték.

Teljes tisztelettel:

Aláírók: Kulcsár Gábor, Móricz Ferenc, Horváth István, Jóna János, Ekl József, Pongó Lajos, Kelemen Gábor, Németi Sándor, Koppányi Dávid, id. Balogh István, ifj. Horváth János, id. Molnár Mihály, Kálmán András, Bihari István, Torók Bálint, Hajdu Gyula, Kertész Mihály, Polgári Bálint, Polgári József, Szentesi János, id. Kertész István, ifj. Kertész István, Harangi Sándor, Kertész Imre, Varjas János, Kovács Lajos, Varjas Sándor, Bányai Péter, Burger Péter dr., Márton Imre, Balogh Ferenc, Szatmáry Ferenc, Zöld János, Mike Ferenc, Sarkady Ferenc, Szűcs István, ifju Nagy Pál, Gyarmathy István, Balogh István, Alföldi Gábor, dr. Nagy Zsigmond, Zöld Mihály, Salánki Ferenc, Kecskés István, Juhász Ignác, Németi László, Kiss Mihály, Faragó András, Kertész János, Nagy Bálint, Ungváry József dr. Ujfalussy József, Rickl Géza, dr. Varga Lajos, Pető István, beregi Nagy Sándor.

Most pedig boncoljuk szét egy kevéssé a felebbezés főbb részleteit.

Azt állítja a felebbezés, hogy az augusztus hó 24-ikére egybehívott közgyűlést a törvény megkerülésével hívták össze. Ezen állítás mellett felhozza a felebbezés, hogy a városi tanács tudatában volt ennek a mulasztásnak, mert az előértekezleten ígéretet tett, hogyha ezen állítólagos mulasztást nem emlegetik és a szervezeti szabályzat 1—216. §-a békés tárgyaláson keresztül megy, hajlandók volnának belegeyezni abba, hogy a fizetésrendezés tárgyalása egy, esetleg nyole na-

pon belül összehívandó közgyűlésen tárgyalassék azon okból, hogy a bizottsági tagok a fizetésrendezési javaslatot tanulmányozhassák.

Erre vonatkozólag annyit jegyünk meg, hogy a közgyűlés egyetemé egyáltalában nem tartozott tudni, hogy a javaslat ellenzőinek vezére kicsoda paktumot kötött a tárgyalás menetére. És bár nem voltunk jelen azon a bizonyos értekezleten, annyit azonban tudunk, hogy ha volt ilyen paktum, éppen *Márton Imre* ur nem tartotta azt be, mert mindjárt a közgyűlés elején olyanformán beszélt, mintha az egész ügyet el akarta volna halasztani. Egyébiránt nem állhat meg a felebbezés azon okoskodása, hogy a közgyűlés törvénytelen uton lett összehívva. Ezt *Márton Imre* biz. tag ur nem is állította a közgyűlés alkalmával és csak most jut eszébe azt felpanaszolni. Mert ismerve *Márton Imre* biz. tag urnak antipatikus viselkedését a fizetésrendezéssel szemben, biztosra vesszük, hogyha érezte volna a közgyűlés törvénytelen összehívását, már a gyűlés kezdetén előhozakodott volna azzal, ha pedig érezte, miért nem interpellált az ügyben. Mert hogy rossz nyelvek ne legyünk, — meg vagyunk győződve, hogy *Márton Imre* ur ezzel a kifogással nem állana most elő, ha megfordítva volna a helyzet és esetleg leszavazta volna a többség a fizetésrendezést.

Gyarol állítást, mert okoskodásnak nem nevezhetjük, az is, hogy a bizottsági tagok javarészen gazdálkodók lévén, nem jelenhettek meg sűrűs dolgaiak miatt a közgyűlésen. A felebbezés szerkesztőjét cserben hagyta itt a memoriája, mert éppen ő volt az, aki a junius 30-án tartott közgyűlésben azt kívánta, hogy a fizetésrendezéssel az augusztus 24-iki közgyűlés foglalkozzék, mivel ekkor már a gazdálkodó bizottsági tagok is jelen lehetnek. A közgyűlés elfogadta az indítványt és így a *Márton Imre* biz. tag ur kívánsága az elnapolásra nézve teljesedett, ez okból semmi joga sincs a rekriminációhoz.

Ami pedig a „hirteleni meghívót” illeti, erre nézve azt jegyezzük meg, hogy azon idő alatt, míg ez a fizetésrendezési javaslat folyt, akár egy könyvtárra való elolvashattak és tanulmányozhattak a bizottsági tag urak. Nem tudjuk mi, hogy hány és hány javaslatot kaptak meg nyomtatásban, ha tehát valaki jóakarólag kezelte ezt az ügyet, bizony-bizony teljes képet alkothatott magának. Egyébiránt *Márton Imre* biz. tag ur csak a megszokott nótáját fujja ezen kifogással, mert nem került semmiféle fontosabb ügy a közgyűlés elé anélkül, hogy ő és hűségese fegyverhozdozója Juhász Ignác biz. tag ur halasztási indítványokkal ne akarta volna a születendő gyermek nyakát kitekerni.

Tagadjuk *Márton Imre* biz. tag ur azon állítását, hogy a tanácstagok és az összes szavazatképes tisztviselők törvénytelennek jelentették volna ki a *Komlóssy Arthur* biz. tag ur ama szándékát, hogy a tárgyalás a 217. §-ával kezdődjék. E sorok írója sem állította ezt már csak azért sem, mert a *Komlóssy Arthur* biz. tag ur jóakaróatában mindnyájan biztunk épp olyan mértékben, mint ahogy folytonosan kételkedtünk a *Márton Imre*

ur sokszor hangoztatott, de apró pénzre soha fel nem váltott ígéreteiben és jóakarataiban. Jogellenes kirekesztésről tehát szó sincs, ez pusztá agyrem és a jog fogalmának teljes félreismerése.

A felelősség azt állítja, hogy valóságos kor-tes hadjárat folyt a tisztviselők fizetésrendezése érdekében. Hol és kiknél korteskedtek a tisztviselők, nem tudjuk, annyi azonban bizonyos, hogy a saját érdekében aláírások gyűjtése végett nem házaltak, mint ahogy ezt tették a felelősség aláírása alkalmából gyalog, kocsikon és talán még lóháton is *Márton Imre* és *Juhász Ignác* bizottsági tagok. Igaz, hogy a helyi lapok, a végelgyön- gülésben szenvedő „Debrecezen”-t kivéve, a tisztviselők mellett foglaltak állást és tiszteletreméltó higgadsággal bizonyították, hogy a városnak erkölcsi kötelessége tisztviselőinek és alkalmazott- jainak anyagi helyzetén segíteni, de ez talán nem korteskedés?

Ami *Márton Imre* és társai felelősségének azon részét illeti, hogy a nagy zaj miatt a bizottsági tagok nem értették meg indítványát és hogy a jegyzőkönyv megbízhatatlan: ez oly neveléses állítás, amivel komolyan foglalkozni nem is érdemes.

A felelősség szerint nagy sérelem történt, mert a tisztviselők is szavaztak a fizetésrendezés tárgyalásánál. Ezt a szavazást semmiféle törvény sem tiltja és a tisztviselők az 1896. évi fizetés- rendezésnél is szavaztak, ez ellen senki kifogást nem tett és az illetékes belügyminiszter sem ki- fogásolta. Egyébiránt a mostani tisztikar nem magának, hanem a jövőben megválasztandó tisztikarnak szavazta a fizetésrendezést, ami felett annál inkább megnyugodhatik *Márton Imre* ur, mert a dicsőséget zengő „Debrecezen”-ben unos-unatlan hangoztatja, hogy nagytakarítást fog végezni a tisztújítás alkalmával a városházán. Ettől a mumustól ugyan senki sem fél, mert a seprűt kivették már is a hatalmi tultengésben szenvedő törzsfőnök kezéből.

Aztán így folytatja a felelősség:

„Kivonultunk a közigyelési teremből, átengedve a teret annak a romboló munkának, mely- lyel szemben kötelességünkhez képest és a sikerbe- vetett reménnyel itt vesszük fel újra a küzdelmet”.

Legyünk igazságosok! A javaslat ellenzői el- párologtak a teremből, mert érezték, hogy elvesztették lábaik alatt a talajt és keserűen tapasztal- ták, hogy mondva csináltól nagyképűsködéssel és a pótdó rémnek folytonos emlegetésével nem té- veszthetik meg továbbra is a lelkeket. A közgyű- lés megújuló szelleme elementáris erővel tört ki és a nagy többség belátta, hogy kerékkötőkkel nem lehet a modern haladás szekerét előbbre vinni. Kába reménység volt tehát a hatalomban a végtelenségig bízakodni nemcsak azért, mert az ur lsten bölcsen gondoskodik arról, hogy a fák az égbe ne nőjjenek, hanem azért is, mert *Már- ton Imre* biz. tag urnak éreznie kellett, hogy ba- bérjainak legtöbb levele elhervadt abban a harc- ban, melyet az esküdtzések döntöttek el. Kivo- nult a közigyelési teremből a szemébe mondott igazságok hallatára, elment, mert látta, hogy az aranjueti napok elmúltak és a mesterségesen ma-

gára rakott hatalom elszállott, miként a könnyű pára a nap melegének érintése nyomán.

A felelősség keservesen panaszkodik, hogy a városi tanács önkényileg behozta a délelőtti hi- vatalos órákat. Ezzel kapcsolatban azt mondja, hogy tisztviselők közül csak ritkán látni valakit 9 óra előtt és 12 óra után.

Erre csak az a megjegyzésünk, hogy az közön- séges rágalom és aki azt állítja, az tudva és kész- akarva nem mond igazat. Nem pedig, mert első sorban is a város polgármestere első a hivatalban és bizonyára nem nézné el, ha a tisztviselők nem tartanák be a hivatalos órákat. Sőt többet mon- dunk, a tisztikar legnagyobb része a délutáni órak- ban is fent van a hivatalban. Ilyen általánosságban vádat emelni tehát igaztalan dolog, rosszkaratu könnyelműség. Különösen áll fenti megjegyzésünk a tanács tagjaira, akik délutánonként rendszeren tlé- sekre járnak és sokszor sötét estig intézik a vá- ros dolgait. Ugy látjuk azonban, hogy a feleb- bezés szerkesztője a calumniare audacter elvét követte, mikor kétségbeesett helyzetében vergődve rágta a tollat, melyből nem tudott igazságot ki- csepepteni.

A felelősség az összes ujonnan szervezett állások ellen nyilatkozik, meg nem gondolván, hogy azok beállítás a közigazgatás érdekében történik. Siránkozik továbbá azon, hogy a közgyűlés nem engedett szavazati jogtól megfosztani néhány tisztviselőt. Pedig, ugymond, elég szomorú tapasztalatot szerztünk arról, hogy alkotmányunkért inkább kellett aggodnunk a közgyűlésnek tisztvi- selő tagjai miatt, akik a Naszádi-féle alakoknak a törvénytelenül összehívott közgyűlésen segéd- keztek.

Csodáljuk, hogy *Márton Imre* biz. tag ur azt is felhozta felelősségében, aki a nemzeti ellen- állás idejében sem állott a sarkára, hanem csak kertelt és a békés megalkuváshoz hozzájárult.

A felelősség elpanaszolja, hogy a közgyűlés- fényes egzisztenciát biztosít tisztviselőinek és ez- állt a városi vagyona pusztul nemcsak, hanem félt, hogy az anyagi romlás elesperi a tisztviselők fényes egzisztenciáját. Mi megvalljuk az igazat, nem látjuk oly fényesnek a fizetésrendezést, amit bizonyára *Márton Imre* biz. tag ur is csak így látna, ha abból a fizetésből kellene neki megélni, amit a városi tisztviselők 90%-a kap. Akkor bi- zonyára nem engedné meg a megélhetés gondja, hogy felelősségeket gyártson és olyanba ártsa magát, melyre most bőséges ideje van nagy jó- vedelmei forrásai mellett.

És ha *Márton Imre* biz. tag ur törvénytelen- és szerencsétlen alkotásnak nevezi a fizetésren- dezést és levegőből kapott állításokkal rémitgeti a polgárságot 83%-os pótdóval, mi viszont azt állítjuk, hogy felelősségének egyetlen egy pontja sem felel meg az igazságnak. A felelősség min- den sorából kéri az elfogultság és az elkesere- dettség, mely a hatalmi tultengésben szenvedő embereket elfogja abban a pillanatban, mikor látjuk, hogy a nagy többség nem hajlandó a fa- ragott képeket imádni. Állít, de nem bizonyít. Nem hat a dolgok mélyére és a felelősség min-

den betűje száználmas vergődés az ingoványos talajon, amelybe *Márton Imre* biz. tagot rabulisztikája hajtottá.

Frázissokkal ma már nem lehet a gondolkozó elméket foglyul ejteni. Már pedig kell-e nagyobb megtévesztése az elmének, mint mikor *Márton Imre* biz. tag ur azt állítja, hogy a pótdadó a közel jövőben 83%-ra fog emelkedni. Oly neveléses állítás az, amelyet cáfolni érdemesnek nem tartunk.

Talán végezhetnének is a felebbezéssel, záradékul azonban elmondunk valamit.

A biblia sok bölcseségre tanítja az embert. Ott olvassuk Dániel próféta könyvében, hogy az ős hajdanban volt egy bálvány, melynek testrészei különböző félelmetes és értékes fémekből voltak összerakva, a lábai azonban cserépből voltak. A nép roppant félt a bálványtól, Dániel próféta azonban ismerte a félelmetes szobor gyöngéjét és egy őrizetlen pillanatban a lábára ütt. És mikor összeomlott az emberi kéz legyőzhetetlennek hitt munkája, Dániel azt kérdezte a nagy egybegyűltektől: „Ez volt a ti Istenetek, akit imádtatok”. Sapienti sat. — fiat applicatio!

Be is fejezhetnének a felebbezésről írott megjegyzéseinket, ha a *Debreczen* október 2-iki számában nem keseregne egy ciceros vezető cikkelyben a pótdadó emelése felett. A cikkelyben kijelenti, hogy még mindig vannak becsületes, önzetlen emberek, akik a közérdeket szolgálják. Amiből az következik, hogy akik nincsenek a felebbezőkkel egy véleményen, azok nem önzetlen és nem becsületes emberek. Kemény vád, de értékét és súlyát elveszti, mert nem egyéb az, mint egy meggondolatlanul kijelentett valótlanosság.

A felebbezők nagyon szivőkön viselik a kisebb javadalmaszú tisztviselők sorsát, pedig lapunk mult számában már megirtuk, hogy a kisebb tisztviselők nem kérnek a *Márton Imre* urék gyámokdásából. Megélnék ők az ő jóakaratok nélkül is. Ismerik már ők ezt a sokat hangoztatott érteltelen jóakaratot és magyarán megmondva *fütyülnek arra...*

Hütelén sáfárokról is regél a *Debreczen*, kiket a gazda legközelebb számadásra fog vonni. Szeretnének tudni, hogy kit ért a „*Debreczen*” a gazda alatt. Talán csak nem az ő gazdáját: *Márton Imre* biz. tag urat? Mert ha őt érti, akkor legyen szives a gazdának megmondani, hogy fizesse már be a nyomda pénztárába azon ezreket, melyekkel dícsőséget zengő lapjának nyomtatásáért tartozik. Mert arra a tartozásra valóban rá lehet olvasni

biblia szavait: „Adj számot sáfárságodról, mert többé nem sáfárkodhatol...” Közéledik a végső terminus, október 31-ike, mely napon tul nem lehet többé hitelbe másokat támadni és a *Márton Imre* ur roskadozó hatalmát mesterséges injekciókkal feltartani.

Azon a nagy napon, melyet a *Debreczen* a város mostani tisztviselőire nézve oly végzetesnek jósol, ott leszünk mi is egy csatasorban. És ha *Márton Imre* urék e napból már jó előre *dies irael* jósolnak, mi meg meggyőződéssel állítjuk, hogy ez a nap lesz *Márton Imre* biz. tag ur hervadozó dícsőségének utolsó napja és ebben az órában

foglehullaniról a utolsó levele annak a babérnak, amelyetsok ideig fervezetett párhívei fontakfeje köré...

Mert az Úr gondoskodik, hogy a fák az égbé ne nőjjenek!..

Irodalom.

Nemességí könyv.

Minden magyar érzelmű embernek mint érdekeset és tanulságosat ajánlhatjuk e könyvet s megjegyezzük, hogy azt bírák, ügyvédek, közigazgatási tisztviselők, tanárok, anyakönyvvezetők, tanítók, községi jegyzők hivatalos eljárásuk közben is előnyösen használhatják. Már is több kir. tábla, törvényszék, közigazgatási hatóság, főiskola és nagyobb hatósági parancsnokság szerezte meg e könyvet, melyről a lehetőséghez képest alapos tájékoztatást nyújtani szándékozván, ide iktatjuk a szerző előszavának nagyobb részét, a könyv tartalomjegyzékét egészen és az e könyvre vonatkozó nyilvános bírálatok egyrészét kivonatosan.

A szerző előszava:

„ — — — Kutatásaim közben kérdézködésemre írja nekem jogász doktor, nemesi ügyekben is tudós egyik ösmerősöm, hogy: „A nemesség igazolására a Tripartitum irányadó.” Igaz! De kinek? Az, aki nem jogász, nem szakértő, a Tripartitumot nemesség igazolásánál utbaigazitásul akár elő se vegye. — — — Werbőczy ugyanis említett jogi művében beszél nemességről, peres dolgokról; de neki eszéigában sem volt nemesség igazolására utbaigazitást adni. Mert akkor még 1517. évben és később is újabb időkig, ugyszólván mindenki kellően tájékozott vala ilyen ügyekben; nem egy mint ma, mikor még az ügyvédek közül a nevezetesebbek is csak a vállukat vonogatják, kedvetlenkednek, ha ilyesmíról van szó. Sokan nagyon sokan vannak és pedig a művelt osztályban is olyanok, akik mivel kezeik között régi okmányok nincsenek, mivel a nemesség keresztjelelőkben sem említettik, mivel továbbá „a nemesség 1848-ban eltöröltetett”, azt hiszik, hogy régi nemességük elismertetése lehetetlen s hogy ők már nem is nemessek. — — — A most elmondottaknál fogva készült a Nemességí Könyv, melynek megírása közben arra törekedtem, hogy előadásom ne csupán a tudni valók rövid, száraz felsorolása legyen, hanem hogy abból a tájékoztatás is könnyen érthető, gyökeres, alapos részletes utbaigazitást nyerjen és érdeklődve okullhassan. — — — Inkább csak a magyar nemesi ügyek iránt érdeklődők, főként pedig ama lelkesek számára dolgoztam, kik — mint Kőlcsey mondja — szivesen járulnának őseik sirlakához, örömet gyujtanának a régi lényűl új szövetneket, csak ösmernek ahhoz az utat-módot. Munkámban kinek-kinek kezébe adom a fonalat, megmutatom az utat, hogy azon haladva régi nemességét minélkönyvebben, minél kevesebb költséggel felkutathassa, elősmertethesse és őseinek emlékét önmagának és másoknak is lelkesítő példaképen őrizhesse, ápolhassa.”

A Könyv tartalomjegyzéke:

I. [Rész. Nemességí.

- A nemesség eredetéről általában.
- A magyar nemesség eredete.
- Nemesítés.
- Főnemes.
- Birtokos nemes.
- Kurialis nemes.
- Kis nemes.
- Kurta nemes.

Hétszilvafás nemes.
 Bocskoros nemes.
 Armalista.
 Köznemes.
 A nemesség címe.
 A nemesség kiváltsága.
 A nemesség száma.
 Eltörölötlet-e 1848-ban a nemesség?
 A magyar nemesség egy és ugyanaz.
 A nemesi rang és a munka.
 A nemesség elvehető-e és mikor szűnik meg.
 A nemesség mai jelentősége.
 A nemesi rang tisztelben tartása iránti kötelesség.
 A nemes szó említése a név mellett.
 A nemes levelek, nemesi bizonyítványok kihirdetése.
 Nemesi hatóság.
 Nemesi főhatóság.
 Közigazgatási bíróság.
 Ófelsége.
 Megyei levéltár.
 Országos levéltár.
 Nemzeti muzeum.
 Hiteles helyek.
 A levéltárak és hiteles helyek, illetve közhatalóságok kötelezettsége.
 Magán levéltárak.
 Nyilvános könyvtárak.
 Nemesség elismertetés.
 Nemesség megerősítés.
 Nemesség igazolás.
 Nemesi jogok gyakorlata.
 A leszármazás igazolása.
 Ósök.
 Örökbe fogadás, törvényesítés.
 A nemesek nyilvántárasa.
 Nemesség-igazoló adatok forrása.
 Nemesség felkutatására és elismertetésére példák.
 Nemesség igazolási költség.
 Az okmányok visszaadása.
 A nemesi származás kétségbevonása, megtámadása.
 A nemesi rang bitorlása.
 Idegen nemesség.

II. Rész. Cimer.

A cimer eredete.
 A cimer fogalma.
 A paizs.
 A sisak.
 A sisak-disz.
 Takaró.
 Korona.
 Szinek.
 A cimer hol és mikor használható.
 A cimer jelentősége.
 Cimer szerzés.
 Cimer használati jog.
 Cimer igazolás.
 Cimerészet.

III. Rész. Előnév.

A név.
 A „de genere.”
 A „de” szócska.
 Az y-ról.
 A nemesek nevének magyarosítása.

Az előnév.
 Az előnév választása.
 Előnév igazolás elismertetés.
 Az előnév nagy kezdőbetűvel irandó.
 A nemesi fokozat és az előnév jegyzéke az anyakönyvbe
 Előnév birtokos.

Függelék. Nemesi intézmények.

Cs. és kir. kamarás.
 Cs. és kir. asztalnok.
 Cs. és kir. nemes apród.
 Cs. és kir. csillagkeresztes rend.
 Lovag rendek.
 Nemes hölgy alapítványok.
 Udvarképeesség.
 Szent-István rend.
 Arany sarkantyú vízezek.
 Ezt alkönyvet, mely a nemesség igazolásához anyakönyvi kivonat, családfá, kérvény, pannaizirat és nemesi bizonyítvány mintákat is tartalmaz, 5 koronáért postadíj-mentesen küldi meg:

Kubisy J.

Szeged, Szilvárvány-utca 6. sz.

Hirek.

— A polgármester és a jó öreg »Debrecezen«.
 A jó, öreg »Debrecezen« azt írja valamelyik számában, hogy *Kovács József* polgármesterből kiábrándultak a függetlenségi párt tagjai, mivel egy párttöredék karjaiba vetette magát. Erre a nagyhangú állításra a következőket jegyezzük meg: Tudtunkkal *Kovács József* polgármester semmiféle párttöredék karjaiba nem vetette magát, ellenben nem támogat olyan törekvéseket, melyek a város haladását gátolják és megakadályozzák. *Kovács József* épp oly hűséggel szolgálja a függetlenségi és 48-as párt nagy eszméjét, programját, mint polgármestersége előtt, a város adminisztrációját azonban igen bölcsen nem pártszempontból vezeti, hanem a város jól felfogott érdekében. Hat évi polgármestersége alatt a város erkölcsi és anyagi javának előmozdítását munkálta, se jobbra, se balra nem tekintett, fáradhatatlanul dolgozott és a jó eszmét, bármely párttól eredt, mindenha megbecsülte és felhasználta. És aki a *Kovács József* polgármesterségének hat évét igazságosan ítéli meg, annak be kell látnia, hogy az ő enerziájának, munkaszeretetének, a haladás iránt érzett lelkesedésének hatalmas alkotásai bontakoztak ki. Ez a hat év nem a sablon keretében pergett le az idő homokóráján, hanem a becsületes és öntudatos munka jegyében. *Kovács József* egy egész férfi tiszteletreméltó ambícióját, fáradhatlan munkaszeretét és őznetlen törekvését vitte a polgármesteri széke és ezen székre nemcsak díszet, de nagy terhét és felelősségét is viselte. Hogy erélyes volt ott, ahol az önnéesség engedékenységet követelt, hogy az igazságot, tekintet nélkül az egyesek érzékenykedésére, alkalmazta; hogy nem hajtott fejet a klikkek előtt, ez nagy érdeme, de egyszersmind erőssége is. Épen azért megvagyunk győződve, hogy *Kovács József* polgármesteri működésével a nagy közönség óriási többségének bizalmát kiérdemelte és csak azok nincsenek működésével megelégedve, akik proucrustesi ágyba akarták volna szorítani. Ámde *Kovács József* polgármesternek önálló, független egyénisége, egyenes jelleme itt is elentmondott törekvéseiknek, melyek minden egyebet czéloztak, csak a város jól felfogott érdekét nem. «*Hinc illae lacrymae*»

— **Eröss Lajos püspök lelkési meghívása.** A tiszántúli ref. egyházkerület tudvalegöl Eröss Lajos theologiai akadémiai tanárt választotta meg püspökévé. A választás hullámai alig csöndesedtek le, már is egy újabb áramlat indult meg, mely meg akarja akasztani **Eröss Lajos** meghívását a néhai Kiss Áron elhunytával megüresedett lelkési állásra. Mi azt hittük, hogy az alkotmányosan lefolyt küzdelem után a különböző pártok az evangéliumi szeretetben egyesülnek és a megválasztott püspököt az üresedésben levő lelkési állásra egyhangulag meghívják. Hittük ezt annyival is inkább, mert **Eröss Lajos**, mint volt gyakorlati lelképásztor, méltó ezen javadalom elnyerésére és mint ez egyház hű szolgálja, a hívek lelki életének hatalmas támasza lesz. Ugyancsak követeli meghívását a tradíció és nem szabad engedni, hogy a püspök székét a püspök más helyre vigye át. Debreczen az alföldi és északkeleti reformátusság középpontja, évszázadok óta innen intétek a tiszántúli ref. egyházkerület kormányzását és egyszerűen meggondolatlan dőre cselekedet volna a püspöki székhely áthelyezése. Ebben a kérdésben az elfogultság, személyes torzalkodás egyaránt ártanak az egyház belső békéjének, tekintélyének és a városnak egy anyagi, mint erkölcsi tekintetben. Az egyházkormányzás minden fontosabb szerve Debreczenben van, igen különös válna tehát, ha maga a püspöki székhely ne itt maradna. Okvetlenül meg kell hívni tehát az új püspököt a néhai Kiss Áron örökébe. Bizonyára méltó utódja lesz **Eröss Lajos** annak a férfúnak, akinek életmúve az egyház- és hazaszeretben aludt ki.

— **Szabolcs vármegye álma.** Szabolcs vármegye gondolt merészet és nagyot és elhatározta, hogy Hajdu vármegyének néhány virágzó városát elhódítja. Vállalkozása azonban már a kezdet véresen csodót mondott, amennyiben az illető városok kijelentették, hogy nem akarnak gazdát cserélni, teljesen jól érezvén magukat Hajdu vármegye kebelében.

Szomszédos vármegyénk ezen tervét igazán komikusnak tartjuk, mert nem tudjuk megérteni, hogy miért akar terjeszkedni, mikor területé úgy is oly nagy, hogy közigazgatási szervezetét teljesen igénybe veszi az a pár százal több község, melyet most magának vall. Ha pedig az a terve, — ami valószínű, — hogy a hajduvárosok bevonásával és meghódításával ezek köréből a forgalmat Nyiregyháza felé akarja terelni, igen gyarló számítóknak bizonyult, mert Hajdu vármegye kész élethalálharcra területi épségének védelmezésében.

Hajdu vármegye imént tartott közgyűlésén a vármegye alispánja érvekben gazdag beszédben utasította vissza a szabolcsiak megyecsönkítő törekvését. Izzott ez a beszéd az igazság tüztől. A leckét sokáig nem felejtí el a szomszéd vármegye és valószínűleg örökre le fog mondani arról a törekvről, hogy a hajdu városokat magába kebeleze.

Egyébként hisszük, hogy a nemzeti kormány, mely a jogokat, tradíciókat tiszteletben tartja, nem reagál Szabolcs vármegye terjeszkedési törekvéseire, hanem az egész mozgalmat eltemeti a feledésbe. Egyéb sorsot nem is érdemel.

— **Halalozás.** Városunk törvényhatóságának egyik régi tevékeny bizottsági tagja humyt el szeptember 27-ikén rövid betegség után. A megboldogultban Raics Gyula városi kiadó apását

gyászolja. Temetése nagy részvét mellett ment végbe. Nyugodjék békében.

— **A városi muzeumból.** A városi muzeum október 1-től minden szombaton 2—4-ig lesz nyitva, Vasárnaponként pedig 10—12 között.

— **A villamos világítás.** Városunk villamos világításának üze me napokban megindul. Az üzem megkezdésének sok akadályra volt, mert az elmúlt időkben a munkaszünetések következéteben az egyes gyári és ipari vállalatok munkás kéz biányában nem voltak képesek elvállalt kötelezettségüknek eleget tenni. Most azonban kész a mű, mely az ország egyik legszab és legértékesebben berendezett telepe. A világítási vállalat mindenit elkövetett a berendezésnél a célszerűsége, jószág és tartósságra. A kitűnő, elsöndü gépek alkalmasak arra, hogy a villamos világítás semmi kívánni valót ne hagyjon hátra. Az üzem megkezdésével városunk egy újabb lépést tett a haladás útján, illő tehát, hogy városunk közönsége nevében e helyen is köszönetet mondjunk mindazoknak, akik a nagy mű létesítéséhez szaktudásukkal, eredménytelen munkásságukkal hozzájárultak.

— **Kisbirtokosok szervezkedése.** Az északkeleti vármegyék kisbirtokosai gazdaságilag szervezkednek közös érdekek védelmére. A mozgalom élen Poszvek Nándor volt gazdasági egyesületi titkár áll.

— **A színház megnyitása.** Zilahi Gyula színgazgató jól szervezett társulatával október 1-én nyitotta meg előadásainak sorozatát. A közönség az első előadásra szép számmal jelent meg. Megvagyunk győződve, hogy Zilahi Gyula arra fog törekedni, hogy a nagy közönség meg lesz elégedve a társulat működésével. Ez alkalmból értesítjük olvasóinkat, hogy lapunkban a jövő számtól kezdve állandó rovatot nyitunk Színház címen és ebben igazságos kritikákban fogunk foglalkozni színházunk művészi vezetésével, szívesen helyt adva mindenkör színházlátogató közönségünk fel-szólalásainak.

— **A párteínök lemondása.** Márton Imre, a debreczeni függetlenségi és 48-as párt elnöke elnöki állásáról lemondott. A történeli hűség kedvéért megemlítjük, hogy a párt intéző bizottsága küldöttség útján kérte fel az elnököt a maradásra. Márton Imre azonban jólag kijelentette, hogy lemondását nem vonja vissza és ahhoz ragaszkodik. A párt legközelebb választja meg új elnökét.

Szerkesztői üzenetek.

F. G. úr. Budapest. A napokban ment fel az ügy a belügyminiszterumba. Sorsáról természetesen nem szólhatunk még most.

X. Szombathely. Utáná járunk a dolognak, bár alig hiszem, hogy nyomára akadjunk. Két-három héttel meiret kérek.
Sz. K. Holvén. A cikkyet megkaptam, de mivel politikával nem foglalkozik lapunk, azt fel nem használhatom. Méltóztassék a kéziratot rendelkezni.

12966—1908. sz.

Árverési hirdetésny.

Debreczen sz. kir. város Tanácsa közhírré teszi, hogy a város tulajdonát képező B. Szilágyi-féle 14 hold 525 négyszögöl területű föld az 1908. évi október hó 1-től az 1909. évi október hó 1-ig terjedő 1 évre, a f. évi október hó 5. napján d. e. 9 órakor a városháza nagytermében nyilvános árverésen a legtöbbit igények berbe fog adatni. Az árverési feltételek a számvérvő hivatalnál a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Debreczen, 1908. évi szeptember hó 22-én.

A városi Tanács.